

Laringofaringealni refluks – novosti u liječenju

A. Včeva, T. Mendeš, A. Šestak, H. Mihalj, Ž. Zubčić, Ž. Kotromanović, J. Maleš, J. Grigić, Ž. Vranješ, V. Bajtl, D. Šoš, D. Birtić, Ž. Laksar Klarić, M. Grebenar Čerkez, T. Prpić, V. Bogović, I. Abičić, M. Rezo, S. G. Milanković

Klinika za otorinolaringologiju i kirurgiju glave i vrata Medicinskog fakulteta Osijek Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku

Više od četrdeset godina u medicinskoj literaturi postoji klinički entitet poznat kao laringofaringealni refluks (LPR) ili „tihi refluks“. LPR je česta bolest, dio je kompleksne refluksne bolesti, ima karakteristike epidemije, a posljedica je loših prehrambenih navika, stresa, ali i djelovanja prehrambene industrije koja, da bi produljila vijek trajanja namirnica, svu hranu dodatno zakiseljava. Definicija LPR-a od prvotne je proširena tako da se LPR danas definira kao upala sluznice gornjeg aerodigestivnog trakta koja nastaje izravnim ili neizravnim djelovanjem želučanog ili duodenalnog refluksa i uzrokuje morfološke promjene sluznice gornjeg aerodigestivnog trakta i donjih dišnih putova. Važno je naglasiti da LPR nije ekstraezofagealni refluks, jer većina bolesnika s LPR-om nema simptome niti znakove gastroezofagealnog refluksa. Dijagnosticiranje LPR-a u našoj je zemlji izuzetno teško jer nam temeljne dijagnostičke metode, poput utvrđivanja razine pepsina u slini i multikanalne intraluminalne impedance s 24-satnom pH-metrijom nisu dostupne, te se sumnja na postojanje LPR-a još uvijek temelji na upitnicima po Belafskom (Reflux Symptom Indeks – RSI, Reflux Finding Score – RFS). Nedostatak upitnika RSI je što ne razmatra česte simptome LPR-a, poput boli u grlu, bolnoga gutanja i neugodnog zadaha, te ne razmatra učestalost javljanja simptoma. Upitnik RFS obuhvaća samo kliničke znakove u grkljanu, a ne obuhvaća kliničke znakove LPR-a izvan grkljana. Stoga se novosti u dijagnostici LPR-a, koje su dostupne u našoj zemlji, prvenstveno odnose na primjenu novih upitnika za postavljanje sumnje na LPR-a (Reflux Symptom Score - RSS i Reflux Sign Assessment - RSA). Liječenje LPR-a, u većini slučajeva, još uvijek započinjemo primjenom medikamenata, što je krivo i neučinkovito. Novosti u liječenju LPR-a uključuju obaveznu primjenu nutritivne terapije, uz regulaciju stresa, te potrebu da se u multidisciplinarni tim, koji sudjeluje u liječenju oboljelih od LPR-a, uključe nutricionist, psiholog i psihijatar.

Ključne riječi: laringofaringealni, refluks, liječenje, dijagnostika